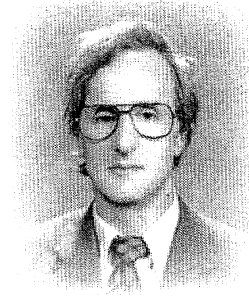

Prof. Dr. ORHAN KAYA'nın Ardından*.*

Dr. Nuray Önoğlu
HIA İzmir Böl. Müd.lüğü

Prof. Dr. Orhan Kaya 24.05.,2002 günü sabaha karşı öldü. Aynı gün, yaşadığı yerde; Çiçekli Köyü'nde toprağa verildi, Hastalığı ve ölümü modern tıbbi yalanıyor gibi görünse de öyle değildi. Sigara ve içki içmeyen, son derece sağlıklı beslenen» yillın birkaç ayını arazide yürüyerek geçiren bir insanın kanser olması; olsa olsa, beden kadar ruhun da iyi beslenmesi gerektiği anlamına gelir ve modern tıbbi yalanlamaz yine de, diye düşünüyorum. Ve bu topraklar,, insan bedeni için envai çeşit besin sağlarken, hassas, ruhları tarumar, bedenleri kanser edecek olay, durum ve gerçeklikle doludur.. Hassas ruhlar bu topraklarda hasar görmeden yaşayamazlar. Bu topraklarda uzun ve sağlıklı yaşamın yolu aldırışsız, geniş ve duyarsız olmaktan geçer. Meseleye böyle: bakıldığında, Orhan Kaya yine de uzun yaşamış sayılabilir; 60'ını geçmişti Gerçi daha iki yıl önce, işlerini bitirebilmesi için 150 yaşına kadar yaşaması gerektiğini söylemişti ve haklıydı da: Ne yıllardır her yıl yeniden yazıp genişlettiği Stratigrafi,, Sediimentoloji ve Petrol Jeolojisi dere notlarını kitap haline getirebilmiş, ne de çalıştığı birçok konuya ilişkin arazi çalışmalarını ve yayınlarını tamamlamıştır öldüğünde.

Orhan Kaya hakkında yazmaya kalkmak büyük cüret, aslında. Hocam, eminim bu metni okusaydınız, içinde bir dolu dil ve imla yanlış: bulur ve düzeltirdiniz» yıllarca yaptığınız gibi. Dilli çok. daha ekonomik kullanmanın olanaklı olduğunu da,, yazıyı epeyce kısaltarak gösterirdiniz. Ama bunu artık yapamayacaksınız ve ben hiç de buna .sevinebilecek halde değilim. Ama biliyor musunuz, ne zaman iki satır yazı yazsam» siz okuyacakmışsınız gibi yazıyorum artık.

Prof. Dr. Orhan Kaya hakkında tanıyan herkesin söyleyeceği şeyler vardır kuşkusuz. Bu söyleyeceklerimin söylenmesinden hiç hoşlanmazdım» biliyorum övülmekten hoşlanmazdı. Ama, Orhan Hoca'yı tanımak ve onunla çalışmak bir ayrıcalıktı ve ben bu ayrıcalıktan yıllarca yararlanmış biri olarak şimdi bir şeyler söylemek ihtiyacımdayım. Hiç kolay bir hoca değildi Sizi sonuna kadar zorlar ve canınızdan bezdirirdi. Her yazdığınız metni on kez daha yazdırır» her işi birkaç kez yeniden başka başka türlü yaptırırdı... Bunılır, canınızdan bezendiriz,. Ama sizin için her zaman vakti vardı. Soru sormanız için, yazdığınız metinleri düzeltmek için, her ne içinse artık, size mutlak zaman ayırırdı, sizinle ilgilenirdi. Genellikle sorunuza doğrudan yanıt vermezdi, o başka. Onunla konuşmalarınızdan, sorunuzun cevabını değil» cevabı.nasıl bulacağınıza işaret eden yeni sorulan duymuş olarak çıkardınız. Kısacası Orhan Hoca'yla çalışmak, konuşmak, ve tartışmak; her

zaman düşünmek zorunda kalmak, giderek düşünmeyi öğrenmek anlamına gelirdi, ""Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olmanın" mümkün olmadığını anlardınız. O kadar çok konuda o* kadar çok şey bilirdi ki, şaşardınız. O kadar çok. çalışırdı ki, tembellik etmeye utanırdınız ona baktıkça. Her şey

büyük özen gösterirdi,, özellikle die kullandığı/kullandığınız dile. Geçen yıl Le Guin'in "insanlar» yaklaşık iki yaşından beri konuştukları dilde yazmayı bildiklerini •vehmederler' ve eğer yazmazlar, okumazlar» yahut çöp okurlarsa; yazmaya kalkıştıklarında ortaya çıkacak metin,, yaklaşık olarak iki yaşındayken yazacaklarına denk. olacaktır" cümlesini okuduğumda; bir kez daha Orhan Hoca'yt» bana defalarca yeniden yazdırdığı tezlerimi» bunun için ona kızdığım zamanları düşündüğümü hatırlıyorum. Ve bu sayede yazmayı biraz olsun öğrendiğimin» bir kez daha farkına vardığımı...

Orhan Kaya. sıra dışı biriydi; insan ve bilim" adamı olarak. Dürüsttü,, çalışkandı ve iyi bir insandı. Tanıyabileceğiniz en zeki insanlardan biriydi ve bütün zekasına karşın,, şaşılacak ölçüde saftı: İnsanların söylediklerini kastettiklerini sanırdı. Kötü niyeti, ikiyüzlülüğü katiben algılayamaz, kendisine söylenenlere inanırdı.. Çeşitli ve ince zevkleri vardı,, sürprizlerle doluydu: Stajyerleri olarak bizi evine çağırduğunda,, pikabında bize "Damdaki Kemancı "yi ve başka şahane müzikler dinlettiğini hatırlıyorum örneğin., O zamanlar biz berbat müzikler dinlerdik... Oldukça ileri bir yaşta baba olduğunda, .tee, Denizin ağlamasından .sorununun ne olduğunu anladığın» söylemişti; Deniz daha birkaç günlükkken. Biz inanmaz; gözlerle bakmıştık da. açıklamıştı; "Altı kirliyen başka, türlü ağlıyor» aakmışsa başka» sancısı varsa başka".... Kendisine .asistanlık yaptığım yıllarda,, Laboratuvarlar için aldığı ek. ders ücretlerini laboratuvarları yürüten asistanlar arasında paylaşırdı örneğin... Eğitimin öneminin hep çok farkındaydı. Bunun için "Öğretme, Üretme,, Bilimsel Yargılama" başlıklı öğrenme yöntemlerine ilişkin teksirler hazırladı; yıllarca çantasına çocuk kitapları doldurarak çıktı araziye, karşılaştığı çoban çocuklara vermek için,. Daha sonraları ise topladığı kitap, ansiklopedi, bilgisayar, mikroskop, gjys' vb. her ne bulabilirse onları; İzmir'in, Manisa'nın dağlarındaki yoksul köy okullarına götürmeyi, gönüllülerle birlikte bir görev haline getirdi.. Hepimiz ne kadar iyi bir iş yaptığını söyledik, ama çok azımız gerçekten bir ucundan tuttuk bu işlerin.

Orhan Hoca hayatı romanı olanı insanlardandı. Bir roman karakteri kadar da, zengin, karmaşık, derinlikli ve ilginçti. Hayatına girdiği herkesin üzerinde, mutlaka .bir etki yapan kişilerdendi. Hayatının, onunla bir yerlerde kesişmiş olmasını hep bir şans saydım. Sizi çok özleyeceğim hocam..